Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 20ής Απριλίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική πολιτική – Ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία – Οδηγία 2000/78/ΕΚ – Απαγόρευση των δυσμενών διακρίσεων λόγω ηλικίας – Άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α΄ – Άρθρο 6, παράγραφος 1 – Σύνταξη γήρατος – Εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει σταδιακή εναρμόνιση του συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων με το γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα – Πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεως πραγματοποιούμενη νωρίτερα για μια κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων σε σχέση με άλλη κατηγορία – Δικαιολόγηση»

Στην υπόθεση C-52/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Ιανουαρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

BF

κατά

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. L. Arastey Sahún (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, N. Wahl και J. Passer, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: T. Ćapeta

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο BF, εκπροσωπούμενος από τον M. Riedl, Rechtsanwalt,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch, την J. Schmoll και τον F. Werni,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B.-R. Killmann και D. Martin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α′, και του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16), και των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της διατηρήσεως των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του BF και του Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (ασφαλιστικού φορέα των δημοσίων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού του Δημοσίου, των σιδηροδρόμων και του μεταλλευτικού τομέα, Αυστρία) με αντικείμενο το ύψος της σύνταξης γήρατος του BF.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2000/78, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σκοπός», προβλέπει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Η έννοια των διακρίσεων», ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει την απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1:

α) συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο σε ανάλογη κατάσταση ένα άλλο πρόσωπο,

β) συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός προσώπου μιας ορισμένης θρησκείας ή πεποιθήσεων, με μια ορισμένη ειδική ανάγκη, μιας ορισμένης ηλικίας, ή ενός ορισμένου γενετήσιου προσανατολισμού, σε σχέση με άλλα άτομα εκτός εάν,

i) η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, […]

[…]».

5 Το άρθρο 3 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο 1, στοιχείο γ′, τα εξής:

«Εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην [Ευρωπαϊκή] Κοινότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά:

[…]

γ) τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών,

[…]».

6 Το άρθρο 6 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας», ορίζει τα εξής:

«1. Κατά παρέκκλιση εκ του άρθρου 2 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

[…]

2. Κατά παρέκκλιση εκ του άρθρου 2 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι δεν συνιστά διάκριση λόγω ηλικίας, όσον αφορά τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ο καθορισμός ηλικίας για την ένταξη ή την αποδοχή σε παροχές συνταξιοδότησης ή αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένου και του καθορισμού για τα καθεστώτα αυτά διαφορετικού ορίου ηλικίας για εργαζόμενους ή για ομάδες ή κατηγορίες εργαζομένων και της χρήσης στο πλαίσιο των συστημάτων αυτών κριτηρίων ηλικίας στους αναλογιστικούς υπολογισμούς, υπό τον όρο ότι αυτό δεν καταλήγει σε διακρίσεις λόγω φύλου.»

7 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2000/78, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπεράσπιση των δικαιωμάτων», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και εάν η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση έχει λήξει, έχει πρόσβαση σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων, όπου κρίνεται ενδεδειγμένο, διαδικασιών συνδιαλλαγής, για την πραγμάτωση των υποχρεώσεων εκ της παρούσας οδηγίας.»

Το αυστριακό δίκαιο

8 Ο Pensionsharmonisierungsgesetz (νόμος περί εναρμονίσεως των συντάξεων), της 15ης Δεκεμβρίου 2004 (BGBl. I, 142/2004), θέσπισε τον Allgemeines Pensionsgesetz (γενικό νόμο περί συντάξεων, στο εξής: APG), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2005 και ο οποίος προβλέπει ένα νέο ενιαίο συνταξιοδοτικό σύστημα για όλους τους γεννηθέντες μετά την 1η Ιανουαρίου 1955, περιλαμβανομένων, κατ' αρχήν, των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων.

9 Πριν από την έναρξη ισχύος του APG, οι ομοσπονδιακοί δημόσιοι υπάλληλοι υπάγονταν αποκλειστικά στα συνταξιοδοτικά συστήματα του Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965) [ομοσπονδιακού νόμου περί συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων, των επιζώντων τους και των μελών της οικογένειάς τους (νόμος του 1965 περί συντάξεων)], της 18ης Νοεμβρίου 1965 (BGBl. 340/1965, στο εξής: PG του 1965).

10 Το άρθρο 41 του PG του 1965, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 15ης Δεκεμβρίου 2020 (BGBl. I, 135/2020, στο εξής: PG του 2020), είχε ως εξής:

«1. Οι τροποποιήσεις του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου οι οποίες δεν τροποποιούν ούτε το ύψος των καταβαλλόμενων δυνάμει αυτού παροχών ούτε τις προϋποθέσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεώς τους ισχύουν επίσης για τα πρόσωπα τα οποία, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του, δικαιούνται, δυνάμει αυτού, μηνιαίες χρηματικές παροχές. Οι τροποποιήσεις των κανόνων υπολογισμού ή των προϋποθέσεων για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεως παροχών ισχύουν για τα πρόσωπα τα οποία, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του, δικαιούνται παροχές δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, μόνο σε περίπτωση ρητής σχετικής διατάξεως.

2. Οι συντάξεις γήρατος και οι συντάξεις επιζώντων, οι οποίες καταβάλλονται δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, εξαιρουμένου του συμπληρωματικού επιδόματος βιοτικού επιπέδου που προβλέπεται στο άρθρο 26, πρέπει να αναπροσαρμόζονται συγχρόνως και κατά το ίδιο μέτρο με τις συντάξεις του εκ του νόμου συστήματος συνταξιοδοτικής ασφαλίσεως,

(1) εφόσον το συνταξιοδοτικό δικαίωμα έχει ήδη αποκτηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου του οικείου έτους,

(2) εφόσον έλκονται από συντάξεις γήρατος για τις οποίες έχει αποκτηθεί δικαίωμα πριν από την 1η Ιανουαρίου του οικείου έτους.

Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στην πρώτη περίοδο, η πρώτη αναπροσαρμογή συντάξεως γήρατος πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου της έναρξης της συνταξιοδοτήσεως ημερολογιακού έτους.

[…]

7. Η διαδικασία αναπροσαρμογής των συντάξεων που προβλέπεται στο άρθρο 744, παράγραφοι 1 και 2, του [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως), της 9ης Σεπτεμβρίου 1955 (BGBl. 189/1955, στο εξής: ASVG)], για το ημερολογιακό έτος 2021 εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν, εξυπακουομένου ότι το συνολικό συνταξιοδοτικό εισόδημα ενός προσώπου περιλαμβάνει το άθροισμα όλων των καταβλητέων τον Δεκέμβριο του 2020 συντάξεων γήρατος και επιζώντων

– δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου λόγω υπηρεσιακής σχέσεως δημοσίου δικαίου με το ομοσπονδιακό κράτος,

– […]

και υποκείμενων στην αναπροσαρμογή των συντάξεων την 1η Ιανουαρίου 2021. Κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων των ομόσπονδων κρατών επί των οποίων εφαρμόζεται ο παρών ομοσπονδιακός νόμος, δεν απαιτείται η διαμόρφωση συνολικού συνταξιοδοτικού εισοδήματος. Σε περίπτωση αυξήσεως δυνάμει του άρθρου 744, παράγραφος 1, σημείο 4, του ASVG, το συνολικό ποσό της αυξήσεως προστίθεται ολόκληρο στη σύνταξη γήρατος ή επιζώντων. Όταν ένα πρόσωπο λαμβάνει δύο ή περισσότερες συντάξεις γήρατος ή επιζώντων, το άρθρο 744, παράγραφος 3, του ASVG εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν.»

11 Το άρθρο 41 του PG του 1965, όπως τροποποιήθηκε με τον Pensionsanpassungsgesetz 2022 (νόμο του 2022 περί αναπροσαρμογής των συντάξεων), της 13ης Δεκεμβρίου 2021 (BGBl. I, 210/2021, στο εξής: PG του 2022), προβλέπει τα εξής:

«1. Οι τροποποιήσεις του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου οι οποίες δεν τροποποιούν ούτε το ύψος των καταβαλλόμενων δυνάμει αυτού παροχών ούτε τις προϋποθέσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεώς τους ισχύουν και για τα πρόσωπα τα οποία, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του, δικαιούνται, δυνάμει αυτού, μηνιαίες παροχές σε χρήμα. Οι τροποποιήσεις των κανόνων υπολογισμού ή των προϋποθέσεων για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεως παροχών ισχύουν για τα πρόσωπα τα οποία, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του, δικαιούνται παροχές δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, μόνο σε περίπτωση ρητής σχετικής διατάξεως,.

2. Οι συντάξεις γήρατος και οι συντάξεις επιζώντων, οι οποίες καταβάλλονται δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, εξαιρουμένου του συμπληρωματικού επιδόματος βιοτικού επιπέδου που προβλέπεται στο άρθρο 26, πρέπει να αναπροσαρμόζονται συγχρόνως και κατά το ίδιο μέτρο με τις συντάξεις του εκ του νόμου συστήματος συνταξιοδοτικής ασφαλίσεως,

(1) εφόσον το συνταξιοδοτικό δικαίωμα έχει ήδη αποκτηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου του οικείου έτους,

(2) εφόσον έλκονται από συντάξεις γήρατος για τις οποίες έχει αποκτηθεί δικαίωμα πριν από την 1η Ιανουαρίου του οικείου έτους.

Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στην πρώτη περίοδο, η πρώτη αναπροσαρμογή συντάξεως γήρατος πραγματοποιείται ως ακολούθως:

Οι συντάξεις γήρατος που ήταν καταβλητέες από την πρώτη ημέρα του αναγραφόμενου στην αριστερή στήλη μήνα του προηγούμενου ημερολογιακού έτους πολλαπλασιάζονται από την 1η Ιανουαρίου με το αναγραφόμενο στη δεξιά στήλη ποσοστό του συντελεστή αναπροσαρμογής

1η Ιανουαρίου	100 %
[…]	[…]

Στην περίπτωση των καταβλητέων από την 1η Νοεμβρίου ή την 1η Δεκεμβρίου του προηγούμενου ημερολογιακού έτους συντάξεων γήρατος, η πρώτη αναπροσαρμογή

πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου της έναρξης της συνταξιοδοτήσεως ημερολογιακού έτους. Τα ποσοστά αυτά εφαρμόζονται επίσης κατά την πρώτη αναπροσαρμογή στις συντάξεις επιζώντων που έλκονται από συντάξεις γήρατος οι οποίες δεν έχουν ακόμη αναπροσαρμοστεί για πρώτη φορά. Κατά την πρώτη αναπροσαρμογή των συντάξεων επιζώντων των δημοσίων υπαλλήλων που απεβίωσαν ενώ ήταν εν ενεργεία, εφαρμόζεται το ποσοστό που θα εφαρμοζόταν αν ο δημόσιος υπάλληλος είχε συνταξιοδοτηθεί την πρώτη ημέρα του μήνα ο οποίος έπεται της ημερομηνίας του θανάτου του.

[…]

7. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 744, παράγραφοι 1 και 2, του ASVG διαδικασία αναπροσαρμογής των συντάξεων για το ημερολογιακό έτος 2021 εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν, εξυπακουομένου ότι το συνολικό συνταξιοδοτικό εισόδημα ενός προσώπου περιλαμβάνει το άθροισμα όλων των καταβλητέων τον Δεκέμβριο του 2020 συντάξεων γήρατος και επιζώντων

– δυνάμει του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου λόγω υπηρεσιακής σχέσεως δημοσίου δικαίου με το ομοσπονδιακό κράτος,

– […]

και υποκείμενων στην αναπροσαρμογή των συντάξεων την 1η Ιανουαρίου 2021. Κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων των ομόσπονδων κρατών επί των οποίων εφαρμόζεται ο παρών ομοσπονδιακός νόμος, δεν απαιτείται η διαμόρφωση συνολικού συνταξιοδοτικού εισοδήματος. Σε περίπτωση αυξήσεως δυνάμει του άρθρου 744, παράγραφος 1, σημείο 4, του ASVG, το συνολικό ποσό της αυξήσεως προστίθεται ολόκληρο στη σύνταξη γήρατος ή επιζώντος. Όταν ένα πρόσωπο λαμβάνει δύο ή περισσότερες συντάξεις γήρατος ή επιζώντων, το άρθρο 744, παράγραφος 3, του ASVG εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν.»

12 Το άρθρο 99 του PG του 1965, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 17ης Ιουνίου 2015 (BGBl. I, 65/2015, στο εξής: PG του 2015), προέβλεπε τα εξής:

«1. Το τμήμα XIII εφαρμόζεται μόνο στους δημοσίους υπαλλήλους που γεννήθηκαν μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1954 και πριν από την 1η Ιανουαρίου 1976, προσελήφθησαν στην ομοσπονδιακή δημόσια διοίκηση πριν από την 1η Ιανουαρίου 2005 και υπηρετούν ακόμη στις 31 Δεκεμβρίου 2004.

2. Ο δημόσιος υπάλληλος δικαιούται σύνταξη γήρατος ή σύνταξη καθηγητή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπολογιζόμενη σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου μόνον κατά το μέτρο το οποίο αντιστοιχεί στο ποσοστό που προβλέπεται στο άρθρο 7 ή στο άρθρο 90, παράγραφος 1, και προκύπτει από τον συνολικό χρόνο συντάξιμης υπηρεσίας τον οποίο έχει συμπληρώσει ο εν λόγω υπάλληλος μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004.

3. Πέραν της συντάξεως γήρατος ή της συντάξεως καθηγητή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η σύνταξη δημοσίου υπαλλήλου υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του APG και του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 15, παράγραφος 2, του εν λόγω νόμου, όπως ίσχυε στις 31 Δεκεμβρίου 2013. Το άρθρο 15 και το άρθρο 16 παράγραφος 5, του APG δεν έχουν εφαρμογή. Η σύνταξη βάσει του APG είναι καταβλητέα μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του ποσοστού που αναφέρεται στην παράγραφο 2 και του 100 %.

4. Οι συνυπολογιζόμενες σύμφωνα με το άρθρο 9 περίοδοι δεν λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή των παραγράφων 2, 3 και 6. Όσον αφορά τις περιόδους που λαμβάνονται υπόψη, κρίσιμος είναι ο πραγματικός χρόνος κατά τον οποίο συμπληρώθηκε η περίοδος που λαμβάνεται υπόψη.

5. Η συνολική σύνταξη του δημοσίου υπαλλήλου αποτελείται από την αναλογική σύνταξη γήρατος ή σύνταξη καθηγητή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 και από την αναλογική σύνταξη που προβλέπεται στην παράγραφο 3.»

13 Κατά το άρθρο 109, παράγραφος 90, του PG του 2022, το άρθρο 41, παράγραφοι 2 και 3, και το άρθρο 99, παράγραφοι 3, 5 και 6, του ίδιου νόμου τίθενται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2022.

14 Το άρθρο 108h του ASVG, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 22ας Οκτωβρίου 2019 (BGBl. I, 98/2019), όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Από την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους,

a) όλες οι συντάξεις που χορηγούνται από το σύστημα συνταξιοδοτικής ασφαλίσεως, για τις οποίες η ημερομηνία αναφοράς (άρθρο 223, παράγραφος 2) είναι προγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου του έτους αυτού,

[…]

πολλαπλασιάζονται με τον συντελεστή αναπροσαρμογής. […]»

15 Το άρθρο 108h του ASVG, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 28ης Ιανουαρίου 2021 (BGBl. I, 28/2021), προβλέπει τα εξής:

«1. Από την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους,

a) όλες οι συντάξεις που χορηγούνται από το σύστημα συνταξιοδοτικής ασφαλίσεως, για τις οποίες η ημερομηνία αναφοράς (άρθρο 223, παράγραφος 2) είναι προγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου του έτους αυτού,

[…]

πολλαπλασιάζονται επί τον συντελεστή αναπροσαρμογής.

[…]

1a. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, η πρώτη αναπροσαρμογή πραγματοποιείται κατά τρόπον ώστε οι συντάξεις των οποίων η ημερομηνία αναφοράς (άρθρο 223, παράγραφος 2) εμπίπτει εντός του αναγραφόμενου στην αριστερή στήλη ημερολογιακού μήνα του προηγούμενου της αναπροσαρμογής ημερολογιακού έτους να αυξάνονται από την 1η Ιανουαρίου κατά το αναγραφόμενο στη δεξιά στήλη ποσοστό του ποσού της αυξήσεως που θα προέκυπτε από την εφαρμογή του συντελεστή αναπροσαρμογής:

Φεβρουάριος	90 %
[…]	[…]

Εάν η ημερομηνία αναφοράς τοποθετείται εντός του Νοεμβρίου ή του Δεκεμβρίου του προηγούμενου της αναπροσαρμογής ημερολογιακού έτους, η πρώτη αναπροσαρμογή πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου της ημερομηνίας αναφοράς ημερολογιακού έτους. […]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

16 Ο BF, γεννηθείς το 1958, συνταξιοδοτήθηκε από την αυστριακή δημόσια διοίκηση την 1η Ιουλίου 2020.

17 Με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2020, ο BVAEB καθόρισε τη σύνταξη γήρατος του BF στο ακαθάριστο μηνιαίο ποσό των 4 455,43 ευρώ. Το εν λόγω ποσό καθορίστηκε βάσει του λεγόμενου «παράλληλου» υπολογισμού, πραγματοποιούμενου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 99 του PG του 2015, κατά τον οποίο ένα μέρος της συντάξεως γήρατος –σταθμισμένο με βάση την κατανομή των περιόδων υπηρεσίας που πραγματοποιήθηκαν πριν ή μετά το έτος 2005– χορηγείται βάσει του PG του 1965, ενώ το υπόλοιπο μέρος χορηγείται βάσει του APG (στο εξής: παράλληλος υπολογισμός).

18 Με έγγραφο της 26ης Φεβρουαρίου 2021, ο BF ζήτησε από τον BVAEB να υπολογίσει εκ νέου το ακαθάριστο μηνιαίο ποσό της συντάξεώς του γήρατος από την 1η Ιανουαρίου 2021, για τον λόγο ότι θεωρούσε ότι ο ίδιος υφίστατο μειονεκτική μεταχείριση σε σχέση με τους πρώην ομοσπονδιακούς δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι λάμβαναν σύνταξη αποκλειστικώς βάσει του APG και της οποίας το ποσό αναπροσαρμόστηκε χωρίς καθυστέρηση, από το επόμενο της λήψης της έτος, ενώ η σύνταξη του BF, καθορισθείσα βάσει του παράλληλου υπολογισμού, θα αναπροσαρμοζόταν την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου της έναρξης της συνταξιοδοτήσεως έτους, εν προκειμένω την 1η Ιανουαρίου 2022.

19 Με απόφαση της 19ης Μαρτίου 2021, ο BVAEB επιβεβαίωσε ότι η σύνταξη γήρατος του BF έπρεπε να καθοριστεί στο ακαθάριστο μηνιαίο ποσό των 4 455,43 ευρώ και ότι η πρώτη αναπροσαρμογή της εν λόγω συντάξεως θα πραγματοποιούνταν την 1η Ιανουαρίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2020.

20 Με δικόγραφο της 6ης Απριλίου 2021, ο BF άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου, Αυστρία), κατά της ως άνω αποφάσεως του BVAEB, με αίτημα η πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεώς του γήρατος να πραγματοποιηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2021.

21 Ενώπιον του ως άνω δικαστηρίου, ο BF υποστηρίζει, αφενός, ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2020, το οποίο προβλέπει ότι η πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεως πραγματοποιείται από το μεθεπόμενο της έναρξης της συνταξιοδοτήσεως ημερολογιακό έτος, είναι αντισυνταγματικό, καθόσον οι συντάξεις γήρατος που καθορίζονται βάσει του άρθρου 108h, παράγραφος 1a, του ASVG, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 28ης Ιανουαρίου 2021, αναπροσαρμόζονται αμέσως, από το πρώτο έτος μετά τη λήψη τους. Αφετέρου, το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2020 εισάγει δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας, αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι η αναπροσαρμογή του ποσού των συντάξεων γήρατος βάσει του παράλληλου υπολογισμού αφορά ως επί το πλείστον τους ομοσπονδιακούς δημοσίους υπαλλήλους που γεννήθηκαν μεταξύ των ετών 1955 και 1975.

22 Ο BF υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022 κατάργησε την εν λόγω διάκριση για το μέλλον. Πλην όμως, καθόσον το εν λόγω άρθρο δεν προβλέπει κανένα αναδρομικό αποτέλεσμα, η διάκριση την οποία υπέστησαν κατά τον BF οι πρώην ομοσπονδιακοί δημόσιοι υπάλληλοι όπως ο ίδιος, για τους οποίους το ποσό της συντάξεως γήρατος καθορίζεται με βάση τον παράλληλο υπολογισμό, σε σχέση με τους πρώην ομοσπονδιακούς δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι λαμβάνουν σύνταξη γήρατος καθοριζόμενη αποκλειστικώς βάσει του APG, διατηρείται για το παρελθόν.

23 Κατά το αιτούν δικαστήριο, όσον αφορά, πρώτον, την κατάσταση που θίγει τους πρώην ομοσπονδιακούς δημοσίους υπαλλήλους των οποίων το ποσό της συντάξεως γήρατος καθορίζεται με βάση τον παράλληλο υπολογισμό σε σχέση με εκείνους που λαμβάνουν σύνταξη αποκλειστικά βάσει του APG, πρέπει να ληφθεί υπόψη η νομολογία του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία) σχετικά με τη συγκρισιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος βάσει του PG του 1965 και του συνταξιοδοτικού συστήματος βάσει του APG. Εξάλλου, εκτιμά στο πλαίσιο αυτό ότι η σύνταξη γήρατος που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 99, παράγραφος 5, του PG του 2015 θα πρέπει να εξομοιωθεί με «αμοιβή», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/78.

24 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα του BF ότι, κατ' εφαρμογήν του παράλληλου υπολογισμού, μέρος του ποσού της συντάξεώς του γήρατος καταβάλλεται βάσει του APG, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ποσοστό αυτό είναι ελάχιστο, δεδομένου ότι αντιστοιχεί μόνο στο 9,2 % περίπου του ποσού της εν λόγω συντάξεως.

25 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη είναι σχετικά ευρεία όσον αφορά τη ρύθμιση του καθεστώτος, των αμοιβών και των συντάξεων των υπαλλήλων του Δημοσίου.

26 Όσον αφορά, τέταρτον, τη νομοθετική τροποποίηση η οποία συνίσταται στη θέσπιση του άρθρου 41, παράγραφος 2, του PG του 2022, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η εν λόγω τροποποίηση αντιβαίνει στην υποχρέωση των κρατών μελών να εξαλείφουν τη διαπιστωθείσα δυσμενή διάκριση κατά τρόπο άμεσο και πλήρη, όπως προκύπτει από τη σκέψη 24 της αποφάσεως της 7ης Οκτωβρίου 2019, Safeway (C-171/18, στο εξής: απόφαση Safeway, EU:C:2019:839).

27 Πέμπτον, τέλος, το αιτούν δικαστήριο είναι της γνώμης ότι νομοθετική τροποποίηση με αναδρομική ισχύ στον τομέα των συντάξεων θα μπορούσε να συνεπάγεται αναπροσαρμογές του ποσού της συντάξεως γήρατος των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι είχαν προηγουμένως υποστεί δυσμενή διάκριση και, επομένως, σημαντικές δαπάνες εις βάρος του προϋπολογισμού του ομοσπονδιακού κράτους. Ως εκ τούτου, μια τέτοια αναδρομική ισχύς θα μπορούσε να υπονομεύσει τη χρηματοοικονομική ισορροπία του οικείου συνταξιοδοτικού συστήματος και να αποτελέσει, κατά συνέπεια, επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, ο οποίος θα επέτρεπε στον Αυστριακό νομοθέτη να δικαιολογήσει μια τέτοια μη αναδρομική εφαρμογή, όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 43 της αποφάσεως Safeway.

28 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο λόγους πολιτικού, κοινωνικού ή δημογραφικού χαρακτήρα, αλλά και δημοσιονομικούς λόγους, εφόσον τηρούν ιδίως τη γενική αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας. Συναφώς, μολονότι οι δημοσιονομικοί λόγοι μπορούν να αποτελούν το έρεισμα των επιλογών κοινωνικής πολιτικής ενός κράτους μέλους και να επηρεάζουν τη φύση ή την έκταση των μέτρων που επιθυμεί να λάβει το κράτος μέλος αυτό, δεν μπορούν να συνιστούν εντούτοις,

αφ' εαυτών, θεμιτό σκοπό, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78. Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ωστόσο ότι, εν προκειμένω, δεν υφίστανται προφανείς δικαιολογητικοί λόγοι, σπουδαιότητας ανάλογης με τον κίνδυνο σοβαρής διατάραξης ενός συνταξιοδοτικού συστήματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να αποτελούν τέτοιο επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν το άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α', και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας [2000/78], ή οι αρχές της ασφάλειας δικαίου, της διατηρήσεως των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, σύμφωνα με την οποία η πρώτη αναπροσαρμογή της συντάξεως για την κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι είχαν αποκτήσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα [βάσει του PG του 2020] το αργότερο από την 1.12.2021 πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου ημερολογιακού έτους από την έναρξη της συνταξιοδοτήσεως, ενώ η πρώτη αναπροσαρμογή της συντάξεως για την κατηγορία των δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι απέκτησαν ή πρόκειται να αποκτήσουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα [βάσει του PG του 2022] από την 1.1.2022 πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους από την έναρξη της συνταξιοδοτήσεως;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

30 Η Αυστριακή Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, για τον λόγο ότι η αίτηση αυτή δεν πληροί τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 94, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν εξέθεσε με ποιον τρόπο η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αυστριακή νομοθεσία συνεπάγεται άμεση δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 6 παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

31 Αφενός, ο αιτούν δικαστήριο εκθέτει απλώς τη μειονεκτική κατάσταση των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων σε σχέση με την κατάσταση των υπαγομένων στο γενικό σύστημα συνταξιοδοτικής ασφαλίσεως και εγείρει απλώς το ζήτημα αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική νομοθεσία αντιβαίνει στην υποχρέωση που υπέχουν τα κράτη μέλη να θέτουν τέλος στις δυσμενείς διακρίσεις. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως περιέχει μία μόνον μνεία περί άνισης μεταχειρίσεως των «ηλικιωμένων δημοσίων υπαλλήλων», στο τμήμα της αιτήσεως στο οποίο εκτίθενται τα επιχειρήματα του BF ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα.

32 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο ουδόλως εκθέτει τους λόγους για τους οποίους ζητεί από το Δικαστήριο διευκρινίσεις όσον αφορά το ζήτημα αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική νομοθεσία είναι συμβατή με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της διατηρήσεως των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης.

33 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, μολονότι τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο εντός του νομοθετικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο τεκμαίρονται λυσιτελή, εντούτοις, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν. Ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επίλυσης μιας ένδικης διαφοράς. Όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η ζητούμενη προδικαστική απόφαση πρέπει να είναι «αναγκαία» για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» επί της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 94, στοιχείο γ′, του Κανονισμού Διαδικασίας, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκθέτει με ακρίβεια τους λόγους που το οδήγησαν να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, καθώς και την κατά τη γνώμη του σχέση μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας (απόφαση της 24ης Μαρτίου 2021, NAMA κ.λπ., C-771/19, EU:C:2021:232, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

34 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο, εκθέτει τις αμφιβολίες του ως προς τη συμβατότητα του άρθρου 41, παράγραφος 2, του PG του 2022 με το άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α′, και με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, ή με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της διατηρήσεως των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης και παραθέτει τους λόγους για τους οποίους ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τις εν λόγω διατάξεις και αρχές του δικαίου της Ένωσης.

35 Βεβαίως, όπως ορθώς επισημαίνει η Αυστριακή Κυβέρνηση, το εν λόγω δικαστήριο δεν διευκρινίζει ρητώς την κατά τη γνώμη του σχέση μεταξύ των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικών διατάξεων και των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της διατηρήσεως των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητεί την ερμηνεία.

36 Εντούτοις, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία των ως άνω αρχών υπό το πρίσμα της αποφάσεως Safeway και των συμπερασμάτων που απορρέουν από αυτήν όσον αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να εξαλείφουν τις δυσμενείς διακρίσεις κατά τρόπο άμεσο και πλήρη.

37 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω στοιχείων, διαπιστώνεται ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

38 Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στον εθνικό δικαστή χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο ενδέχεται να χρειαστεί να λάβει υπόψη του κανόνες του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε ο εθνικός δικαστής με το ερώτημά του (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Πράγματι, το

γεγονός ότι, από τυπικής απόψεως, ένα εθνικό δικαστήριο διατύπωσε προδικαστικό ερώτημα παραπέμποντας σε ορισμένες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που μπορούν να είναι χρήσιμα για να αποφανθεί επί της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί, ανεξαρτήτως του αν στα υποβληθέντα ερωτήματα γίνεται μνεία των στοιχείων αυτών. Συναφώς, αποτελεί έργο του Δικαστηρίου να συναγάγει, από το σύνολο των στοιχείων που παρέχει το εθνικό δικαστήριο και, ιδίως, από το σκεπτικό της απόφασης περί παραπομπής, εκείνα τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς [απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2022, Ministre de la Transition écologique και Premier ministre (Ευθύνη του Δημοσίου για την ατμοσφαιρική ρύπανση), C-61/21, EU:C:2022:1015, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

39 Δεδομένου ότι από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι κρίσιμη για την υπόθεση της κύριας δίκης μπορεί να είναι μόνον η ενδεχόμενη άμεση διάκριση, κατά την έννοια του στοιχείου α′ του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 και όχι η έμμεση διάκριση, κατά την έννοια του στοιχείου β′ της εν λόγω διατάξεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχεία α′ και β′, καθώς και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, με σκοπό τη σταδιακή εναρμόνιση του συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων με το γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα, η πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεως γήρατος μιας κατηγορίας δημοσίων υπαλλήλων πραγματοποιείται από το μεθεπόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος, ενώ για μια άλλη κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων η εν λόγω αναπροσαρμογή πραγματοποιείται ήδη από το επόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος.

40 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο εν λόγω προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να εξακριβωθεί αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2000/78 και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν εισάγει διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας καθώς και, εφόσον τούτο ισχύει, αν η διαφορετική αυτή μεταχείριση μπορεί να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

41 Όσον αφορά, πρώτον, το ζήτημα αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2000/78, τόσο από τον τίτλο και το προοίμιο όσο και από το περιεχόμενο και τον σκοπό της, προκύπτει ότι η οδηγία αυτή επιδιώκει να θεσπίσει γενικό πλαίσιο προκειμένου να εξασφαλίσει σε όλους την ίση μεταχείριση «στην απασχόληση και την εργασία», προσφέροντάς τους αποτελεσματική προστασία από τις διακρίσεις που βασίζονται σε έναν από τους απαριθμούμενους στο άρθρο 1 της οδηγίας λόγους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η ηλικία (απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών, C-511/19, EU:C:2021:274, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Εξάλλου, από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι αυτή εφαρμόζεται, εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, «σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων», όσον αφορά, μεταξύ άλλων, «τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών».

43 Το Δικαστήριο έχει υπενθυμίσει, στο πλαίσιο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως η οποία αφορούσε επίσης την καταβαλλόμενη βάσει του PG του 1965 σύνταξη γήρατος των Αυστριακών ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων, ότι μια τέτοια σύνταξη γήρατος εμπίπτει στην έννοια της «αμοιβής», κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που, αφενός, το ποσό της εξαρτάται από τις περιόδους υπηρεσίας και τις εξομοιούμενες περιόδους καθώς και από τις αποδοχές που ελάμβανε ο οικείος ομοσπονδιακός δημόσιος υπάλληλος και, αφετέρου, συνιστά μελλοντική εις χρήμα παροχή, καταβαλλόμενη από τον εργοδότη στους υπαλλήλους του, ως άμεση συνέπεια της σχέσης εργασίας τους. Πράγματι, η σύνταξη αυτή θεωρείται, στο εθνικό δίκαιο, ως αμοιβή η οποία εξακολουθεί να καταβάλλεται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής σχέσεως η οποία συνεχίζει να υφίσταται και μετά την έναρξη της καταβολής της συντάξεως στον υπάλληλο (απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, BVAEB, C-405/20, EU:C:2022:347, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να αποδυναμωθεί για τον λόγο ότι, κατ' εφαρμογήν του παράλληλου υπολογισμού, μέρος του ποσού της συντάξεως γήρατος του BF καταβάλλεται βάσει του APG, δεδομένου ότι το μέρος αυτό της συντάξεως είναι ελάχιστο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως.

45 Συνεπώς, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2000/78.

46 Όσον αφορά, δεύτερον, το ζήτημα αν η ρύθμιση αυτή συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας όσον αφορά την απασχόληση και την εργασία, υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 αυτής, προκύπτει ότι, για τους σκοπούς της οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως απαγορεύει κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω ηλικίας. Η παράγραφος 2, στοιχείο α', του άρθρου 2 της οδηγίας ορίζει ότι, για τους σκοπούς της παραγράφου 1, συντρέχει άμεση διάκριση, μεταξύ άλλων, όταν, για έναν από τους λόγους που μνημονεύονται στο άρθρο 1 της οδηγίας, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτή την οποία υφίσταται σε ανάλογη κατάσταση ένα άλλο πρόσωπο. Βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2000/78, συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός προσώπου μιας ορισμένης ηλικίας, σε σχέση με άλλα άτομα.

47 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση, ήτοι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022, δεν φαίνεται να συνεπάγεται άμεση δυσμενή διάκριση, δεδομένου ότι εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της ηλικίας των ενδιαφερόμενων ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων και αναφέρεται μόνον στην ημερομηνία από την οποία ένας τέτοιος δημόσιος υπάλληλος μπορεί να ασκήσει το συνταξιοδοτικό του δικαίωμα.

48 Εντούτοις, επιβάλλεται στη συνέχεια η διαπίστωση ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του PG του 2020, η πρώτη αναπροσαρμογή της συντάξεως γήρατος πραγματοποιείται από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακού έτους, ενώ, κατά το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022, η πρώτη αναπροσαρμογή των συντάξεων γήρατος των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων που απέκτησαν ή πρόκειται να αποκτήσουν δικαίωμα συντάξεως μόλις από την 1η Ιανουαρίου 2022 πραγματοποιείται, βάσει αναλογικού υπολογισμού, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακού έτους. Ως εκ τούτου, η εν λόγω εθνική ρύθμιση, αναφερόμενη στην ημερομηνία από την οποία ένας ομοσπονδιακός δημόσιος υπάλληλος μπορεί να ασκήσει το συνταξιοδοτικό δικαίωμά του, μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι στηρίζεται εμμέσως σε κριτήριο

συνδεόμενο με την ηλικία, δεδομένου ότι η χορήγηση συντάξεως γήρατος εξαρτάται γενικώς από τη συμπλήρωση ορισμένου αριθμού ετών εργασίας και από την προϋπόθεση συμπληρώσεως ορισμένης ηλικίας.

49 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει, αφενός, ότι έμμεση διάκριση λόγω ηλικίας μπορεί να διαπιστωθεί μόνον αν αποδεικνύεται ότι, από το σύνολο των ατόμων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εθνικής ρυθμίσεως από την οποία απορρέει η εν λόγω διάκριση, η ρύθμιση αυτή επηρεάζει αρνητικά, και χωρίς δικαιολογητικό λόγο, σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων ορισμένης ηλικίας σε σχέση με άλλα άτομα [πρβλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2020, YS (Επαγγελματικές συντάξεις στελεχών επιχειρήσεων), C-223/19, EU:C:2020:753, σκέψη 71].

50 Αφετέρου, απλώς και μόνον το γεγονός ότι στα άτομα που δεν έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία εφαρμόζεται μεταγενέστερο νομικό πλαίσιο δεν μπορεί να συνεπάγεται έμμεση διάκριση λόγω ηλικίας σε βάρος άλλων ατόμων, στα οποία έχει εφαρμογή το προγενέστερο νομικό πλαίσιο [απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2020, YS (Επαγγελματικές συντάξεις στελεχών επιχειρήσεων), C-223/19, EU:C:2020:753, σκέψη 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

51 Ομοίως, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθόσον αντιμετωπίζει διαφορετικά την κατάσταση ενός ομοσπονδιακού δημοσίου υπαλλήλου αναλόγως του αν αυτός αποκτά δικαίωμα συντάξεως γήρατος πριν από την 1η Ιανουαρίου 2022 ή μετά την ημερομηνία αυτή, ωσαύτως δεν φαίνεται να στηρίζεται εμμέσως στην ηλικία των ενδιαφερόμενων δημοσίων υπαλλήλων, στο μέτρο που βασίζεται μόνο στο αντικειμενικό χρονικό σημείο της γενέσεως του εν λόγω δικαιώματος, όπερ εναπόκειται ωστόσο στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

52 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις της Αυστριακής Κυβέρνησης, μολονότι είναι αληθές ότι οι ομοσπονδιακοί δημόσιοι υπάλληλοι συνταξιοδοτούνται κατ’ αρχήν στην ηλικία των 65 ετών, μπορούν εντούτοις, όπως ο BF, κατ’ εξαίρεση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να συνταξιοδοτηθούν νωρίτερα ή αργότερα, στοιχείο το οποίο υποδηλώνει ότι η διαφοροποίηση η οποία γίνεται με την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση δεν συνεπάγεται τη μειονεκτική μεταχείριση προσώπων ορισμένης ηλικίας, σε σχέση με άλλα πρόσωπα, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας 2000/78.

53 Σε περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, καταλήξει εντούτοις στο συμπέρασμα ότι η διαφοροποίηση η οποία γίνεται με την εν λόγω ρύθμιση εισάγει, εμμέσως, διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των ενδιαφερόμενων ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων βάσει ενός εκ πρώτης όψεως ουδέτερου κριτηρίου, ήτοι της ημερομηνίας κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, θα πρέπει να εξεταστεί, τρίτον, αν η διαφορετική αυτή μεταχείριση λόγω ηλικίας δικαιολογείται υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

54 Κατά την ως άνω διάταξη, η διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται αντικειμενικά και λογικά, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, από θεμιτό σκοπό, ιδίως δε από θεμιτούς σκοπούς που άπτονται της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

55 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως για την επιλογή όχι μόνον του συγκεκριμένου σκοπού που προτίθενται να επιδιώξουν, μεταξύ άλλων, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής στον τομέα της

απασχόλησης, αλλά και για τον καθορισμό των μέτρων επίτευξης του σκοπού αυτού (απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών, C-511/19, EU:C:2021:274, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Αφενός, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022 έχει ως σκοπό να θεσπίσει, όπως και ο ASVG, έναν αναλογικό μηνιαίο υπολογισμό της πρώτης αναπροσαρμογής της συντάξεως από το έτος 2022, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη κατά δίκαιο τρόπο τον χρόνο που παρήλθε μεταξύ της έναρξης της συνταξιοδοτήσεως και της πρώτης αναπροσαρμογής, αποβλέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην εξομοίωση των διαφόρων καθεστώτων αναπροσαρμογής των συντάξεων γήρατος, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική απόκλιση μεταξύ των διαφόρων συνταξιοδοτικών συστημάτων που στηρίζονται στον PG του 1965 και στον APG αντιστοίχως.

57 Αφετέρου, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022 αποσκοπεί στην αύξηση –προς αντιμετώπιση της τρέχουσας αυξανόμενης υποτιμήσεως του νομίσματος και της αυξήσεως του κόστους ζωής– της αγοραστικής δύναμης των πρώην ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων από την αρχή του ημερολογιακού έτους που έπεται της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους, λαμβάνοντας υπόψη κατά δίκαιο τρόπο το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της εν λόγω κτήσεως και της 1ης Ιανουαρίου του επομένου έτους. Αντιθέτως, η διατήρηση ενός «έτους αναμονής» για τους ομοσπονδιακούς υπαλλήλους που εμπίπτουν στο άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2020 εξασφαλίζει τη βιώσιμη χρηματοδότηση του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος.

58 Μολονότι οι δημοσιονομικές εκτιμήσεις δεν μπορούν να δικαιολογήσουν δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας, οι σκοποί οι οποίοι συνίστανται στην εξασφάλιση της βιώσιμης χρηματοδοτήσεως των συντάξεων και στη μείωση της διαφοράς μεταξύ των επιπέδων των συντάξεων που χρηματοδοτούνται από το κράτος μπορούν να θεωρηθούν ως θεμιτοί σκοποί κοινωνικής πολιτικής οι οποίοι είναι ξένοι προς κάθε δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, BVAEB, C-405/20, EU:C:2022:347, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

59 Κατά συνέπεια, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση είναι δυνατόν να επιδιώκει θεμιτούς σκοπούς κοινωνικής πολιτικής οι οποίοι είναι ξένοι προς κάθε δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας.

60 Όσον αφορά το ζήτημα αν η εν λόγω ρύθμιση πληροί τις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, ιδίως όσον αφορά τον πρόσφορο και αναγκαίο χαρακτήρα της, από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022 έχει ως αποτέλεσμα την αντιστάθμιση των προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν οι ομοσπονδιακοί δημόσιοι υπάλληλοι που συνταξιοδοτήθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2022 λόγω των μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος και των χαμηλότερων επιπέδων συντάξεων σε σχέση με τους ομοσπονδιακούς δημοσίους υπαλλήλους που συνταξιοδοτήθηκαν νωρίτερα, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις διαφορές μεταξύ των επιπέδων αυτών των συντάξεων.

61 Επομένως, συνάγεται ότι η εξομοίωση των καθεστώτων αναπροσαρμογής των συντάξεων γήρατος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, του PG του 2022, μπορεί να συνιστά θεμιτό σκοπό που άπτεται της πολιτικής στον τομέα της απασχολήσεως και της αγοράς εργασίας ικανό να δικαιολογήσει, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας

2000/78, κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου, τη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας μεταξύ των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων που συνταξιοδοτήθηκαν πριν ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2022, όσον αφορά την ετήσια αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεώς τους γήρατος.

62 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχεία α′ και β′, καθώς και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, με σκοπό τη σταδιακή εναρμόνιση του συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων με το γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα, η πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεως γήρατος μιας κατηγορίας δημοσίων υπαλλήλων πραγματοποιείται από το μεθεπόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος, ενώ για μια άλλη κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων η εν λόγω αναπροσαρμογή πραγματοποιείται ήδη από το επόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος.

Επί των δικαστικών εξόδων

63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 2, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχεία α′ και β′, καθώς και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία,

έχουν την έννοια ότι:

δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, με σκοπό τη σταδιακή εναρμόνιση του συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων με το γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα, η πρώτη αναπροσαρμογή του ποσού της συντάξεως γήρατος μιας κατηγορίας δημοσίων υπαλλήλων πραγματοποιείται από το μεθεπόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος, ενώ για μια άλλη κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων η εν λόγω αναπροσαρμογή πραγματοποιείται ήδη από το επόμενο της κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ημερολογιακό έτος.

(υπογραφές)